

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Vidéken:
 Egy óra.
 Negyedévre

Feloldó szerkesztő:
 Ideiglenesen a lapfőosztályon.
 Kiadók és lapfőosztályok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Olajág és harci lárma.

Fejérváry a királynál.

A függetlenségi párt a népjogokért.

Augusztus 31.

Lukács László már háromszor volt miniszterelnök jelölt. Egyszer sem vállalkozott rá mert amint számtalanszor hangoztatta a békés kormányzás híve. Most is csak a király egyenes kivánságára közeledik a béke olajágával a nemzet jogait védő ellenzék felé. Hozzája közel álló forrásból állítólag egy volt miniszterháza, Lukács terveiről tegnap nyilatkozott egy déli lap munkatársa előtt. Ha ez igaz úgy a politika zürzavaros, felhő rongyokkal tarkított egéből egy remény sugár bukkott alá. Azt mondják olyan tervvel lép a koalíció elé, amely alkalmazkodik annak programjához. Tehát a király, helyesebben a császár enged. Bár mindez egy kissé hihetetlenül hangzik azonban bizalommal nézünk az új olajág és hadparancs elé, amelynek szövege is már állítólag meg van állapítva. A hadiparancs szövege így szólna: Értésemre esett, hogy a hadsereg

értelmezése körül sajnálatraméltó félreértések merültek föl, ennél fogva, hogy a jövőre nézve mindenféle félreértésnek elejét vegyem, tudtára adom egész véderőmnek, hogy a közös hadsereg a monarchia törvényes alakulása szerint két részből áll: osztrák és magyar hadseregből; vagyis a hadsereg éppen úgy, mint a monarchia, dualisztikus alapon nyugszik.

Ezen dualisztikus jellegből önként folyik, hogy a Magyarországon ujonczozott hadtest a „magyar hadsereg” — mint a törvény szavai szerint — az egész hadseregnek kiegészítő része; viszont az osztrák örökös tartományokban ujonczozott hadtest az osztrák hadsereg.

A kettő együtt cs. és kir. osztrák és magyar hadsereg. Eirendelem ezennel, hogy a hadsereg a monarchia dualisztikus jellegének megfelelőleg ezentul cs. és kir. osztrák és magyar hadseregek neveztessek és irassék. A törvény határozott rendelkezései szerint a két egymástól független állam ezentul is alkotmányos módon fog velem egyetértőleg gondoskodni magyar, illetőleg osztrák hadseregének, mint

nemzeti intézményéről s mint az összes hadsereg egészéről úgy, hogy az mindenkor és minden körülmények között biztos támasztéka legyen úgy a trónnak, mint a két államnak, vagyis az egész osztrák és magyar monarchiának.

Míg egyik oldalról a béke olajágát lobogtatják felénk, addig igazi osztrák szokás szerint a másik oldalról harci lárma zaját halljuk. Így a császári fődarabont ischli utazása, szerzett értesüléseink szerint, arravaló, hogy a kormány az ellenzék erőteljes és szívós akciójával szemben megkezdje azt az irtóharcot, amelyről félhivatalos szócsöveken át annyit rebesgettek. Beszélnek a beavatottak: az amugy is leszállított állami kiadások teljes redukálásáról, beszélnek arról, hogy — amint lapunk legutóbbi számában szálló hircyanánt már közöltük is — beszüntetni szándékoznak a képviselői fizetéseket is és beszélnek főképp — ezt már aztán nyílt fenyegetés gyanánt — az új választásokról, amelyek aligha maradnak el. Mindezt Fejérváryék, úgy látszik a tegnapi minisztertanácson bőven megbeszélték és ma megerősítésre vitte e terveket a császár elébe a tábornagy is.

A debreczeni magisztrátus mogorófa valutája.

Írta: Nemes László.

Az elmúlt század első negyedének tizenegyedik évében a „szentszövetség” mag alapítója a nagyhatalmú Metternich állam-miniszter, két rendeletet is adott ki egyszerre. Az elsőben kimondotta, hogy mindennemű közforgalomban lévő pénznemnek értékét egy ötödre szállítja le. Az akinek a rendelet kelte előtt 1000 forint készpénze volt annak a pénzre egyszerre csak 200 forintot ért. Ha valakinek az állam akár kötvény, vagy bármiféle adós levél alakjában mondjuk például 10.000 forinttal tartozott annak csak 2000 forint kellett volna visszakapnia, ha Metternichnek valaha valamit amit kölcsön kértek, visszaadtak volna. Az államnak kölcsön adott tőke negy ötödrészt elveszítették a hitelezők, a fennmaradó egy ötöd után 5% kamatot gért az isten kegyelméből uralkodó Ferencz császár. Azonban az ígéret beváltásáról Metternichnek kellett gondoskodnia. Annyi

bizonyos, hogy a hitelezők nagyszerű „gondoságáért” (!) egyenesen a pokolba kívánták. Képzelték, hogy hány száz és száz ezer polgárt jutattak Metternich koldus botra. Ellene semmit sem lehetett tenni. A lakosság nagy nyomorában osztoztak a törvényhatóságok a városok és községek is. A polgárságnak betevő falatja nem volt, nemhogy adót fizessen. A városok magán vagyona egy ötdödre szállt alá. Debreczen városának nemes magistrátusa éppen úgy érezte az általános vagyoni bukás hatását, mint akármelyik egyszerű polgára. A dúsgazdag városnak majdnem 250.000 forint értékű „bécsi banknótája” hevert a pénztárában, amely egyszerre alig 50.000 forintot ért. Ez aztán alaposan megnyirbálta a város vagyonát. A magistrátus feje a nemes nemzetes és tekintetes Simonffy Samuel uram a város nagynevű főbírája erre a hirre a tanács fagjait ülésre hívta egybe. A gyűlésen a főbíró feltárta az „átkos kormány gyalázatos fufangját”, amelyyel a magyar nemzetet vagyoniilag tönkre teszi. Kérdést intézett a tanács tagjaihoz, hogy miképen lehetne a város

pénzügyi bajain segíteni és Metternich orra alá borsót törni.

A tanács tagjainak tetszett ez a beszéd sorra felkelnek és kivágnak egy egy hatalmas dikciót.

Petrocy Ignác uram aki nagy tudós hírében állott kiszámította hogy a nemes városnak 275 ezer pengő forint kára van a bécsi kormány machinációjából. Azt indítványozta, hogy a város az adók befizetésénél a saját kárát vonja le a kincstártól.

Sáray István tanácsos uram, azt tartja hogy az egész lakosság ne fizessen mindaddig adót míg a devalvációból származó kára mindenkinek megtérítve nem lesz.

— Szilágyi Karoly a város főpenája ékes szónoklato: tartott amelynek az a veleje, hogy a nemes város a diétai követel útján a megnyitandó országgyűlés appelláljon és protestáljon a devalváció ellen.

Sok más szónoklat hangzott még el amely fölött hangos szóval vitatkoztak a tanácsbeliek. A zaj elmúltával Simonffy Samuel, a nearég nyugalomba vonult polgármester nagyapja, volt akkor a nemes város főbírája Szép nyugodtan felállt és megköszönte a ta

Vegyen órát, ékszer, ezüstöt Halász Nándor ékszerésznél Debreczen, Piacz-u. 24. (Fehérló szálloda), mert ott a legolcsóbban és legsolidabban lesz kiszolgáltatva.

A függetlenségi párt az általános választó jogért.

De az ellenzék sem marad tétlenül: *egy-két nap mulva ott is nagyjelentőségű tervek megbeszélése várható.* Mint kiemelkedő eseményt említik, hogy mozgalom készül a függetlenségi párton különösen az általános választói jog kérdésében.

Erről irtunk már, sőt mi adtunk róla hirt először s most még hozzáfűzik ezeket a részleteket:

Hogy eme kérdés fölvetésének a függetlenségi párton milyen czélszerűségi formát adnak, ez eddig megállapítva még nincsen, mert hiszen erről az elnökség dönt majd. Függetlenségi képviselők azonban tudják már most, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak az első szünet után való értekezletén, tekintet nélkül a napirendre, olyan indítvány is várható, amely a vezérő bizottságot utasítatni kéri, hogy vegye be haladéktalanul a koalíció programjába az általános és titkos választói jogot, amelytől a vezérő bizottság zöme csakis a disszidensek kérelmére állott el.

Szóval, kezdődnek a politikában a meleg, heves napok.

Külföldi hírek.

A béke megkötése.

Üdvözlések.

A Magdenburger Zeitungnak jelentik Pétervárról: a békekötés alkalmából a császár Vilmos császártól, Ferenc József királytól és Loubet elnöktől üdvözlő táviratot kapott. A császár a békekötést külön mani fesztumban fogja népével tudatni. A fegyverszünetet ma fogják aláírni.

A táviratot, melyet a császár a békekötés után Vittelhez intézett, még nem tették közzé. Ebből azt következtetik, hogy a császár nem fejezte ki teljes megelégedését a békeért. Komura nem kapott külön táviratotja

násbelieknek hogy felszólalásokkal igyekeztek a nézeteket tisztázni. Majd méltóságteljes hangon, adta elő a saját nézetét. En azt tartom hogy mi az adót vissza nem tarthatjuk ha csak nem akarjuk, hogy az egész osztrák armádiát a nyakunkra ne küldjék, hisz tudja a nemes tanács, hogy Meternich a nem fizető pogárokhöz szállásolja be a csereporkat, akik aztán kisznek bennünket mindenünkből. A város kárát sem fizeti vissza senki sem az bizonyos, mert a kormány valósággal a következő galád jelszót hangoztatja: „én elveszem a ti pénzeiteket, mert elértem a kezemmel” hanem én azt tartom, hogy alapos borsot törünk a főfinansz Meternich óra alá, ha szűkös viszonyainkra való hivalkozással az összes börtönbe elzárt politikai és egyéb bűnösöket szabadon engedjük és hogy az igazság is megmaradjon a meglet nem tít napokért ugyananyit veretünk a denquens hátulsó részére. Ezen indítványomat annál is inkább a nemes tanács figyelmébe ajánlom, mert az a galád fekete lelkű Meternich egy újabb rendelkezést is adott ki, amely teljesen világosan mutatja, hogy a devalvációval járó szegénységet is a császári lakájok arra használják fel, hogy magyarságunkból kivetkőztethessen bennünket. Ugyanis

mikádótól, Roosevelt Komurához a következő táviratot intézte:

— Kérem legyen szives ő felségének, Japánország császárnak legbensőbb szerencsekívánataimat átadni nagylekűségéért, melyet tanusított és a mellyel az egész civilizált világ elismerését vivta ki magának.

Vitte a következő táviratot kapta Rooseveltől:

— A ig találom szavakat, hogy kifejezem a magam és az egész civilizált világ örömét, hogy a japán és az orosz meghatalmazottak között megaggyezés jött létre, amely a hétkét, — a mely mindkét félre nézve igazságos és tisztességes — biztosítja.

Loubet elők a békekötés után Rooseveltnek, a csárnak és a mikádónak üdvözlő táviratot küldött.

A Lokalanzeigernek jelentik Pétervárról, az orosz diplomácia nagy sikere a békekötésnél itt nagy örömet szerzett. A börzén az árak feltűnően emelkedtek. Egyébként azonban különböző társadalmi rétegekben elégedettség is mutatkozik. A császár környezete is igen dajprimált.

Portsmouthből jelentik, hogy a japán meghatalmazottak alig mutatkoznak. Witte és kísérete örömben uszik s azt hangoztatják, hogy többet értek el, mintha Linovics győzött volna.

A békeszerződést francia és német nyelven fogják megszerkeszteni és 15 pontból fog állni. Kaneko japán pénzügyi szakértő azt állítja, hogy a japánok többet értek el, mint amennyit remélhettek és Japán nagy hatalmi állása most már biztosítva van.

Az orosz meghatalmazottak most már magok is elismerik, hogy a japánok a tárgyalások folyamán igen korrektül viselkedtek. Rosen báró úgy nyilatkozott, hogy Komura és Takahira mindig rendkívül udvariasak voltak és szeretetreméltó viselkedésükkel kiérdemelték bámulatukat. Tegnap a szálloda ebédlőjében, mikor a japán delegátusok ebéd után elhaladtak az oroszok asztala mellett, az oroszok felkeltek és mélyen meghajtották magukat. A japánok hasonlóképen viszonozták az üdvözlést. Hogy Tokióban milyen a hangulat, még nem lehet tudni. Lehet, hogy a távirat cenzura a feltételek nyilvánosságára hozását megakadályozta. A békekötés utáni éjjel az oroszok lakomát rendeztek, melyen a pozsgő patakokban folyt, ellenben a japánok nem mutatkoztak.

azt rendeli el, miután jelenleg nagy pénzügyi szükség van, többé senkinek sem szabad zsinóros magyar ruhát viselni.

Amint ezeket a szavakat a főbíró kiejtette, olyan zivaj és lármá keletkezett, hogy ha Meternich véletlenül betoppant volna egyenesen izekre tépik szét. A legvehemensebb kifakadással iettek a nagy diplomatai. Természetesen elfogadták a főbíró indítványát amely szerint miután a városnak pénze nincsen tehát a kabokat kiengedi, azonban az igazság érdekében, ahány napja még hátra volt a deliquensnek annyit verettek az ülépére. Meternichnek azon rendelkezését p. o. amelybe a zsinóros ruha viselését tiltotta egyszerűen figyelmen kívül hagyta a tanács. Ezt a határozatot azzal indokolta, hogy a rabok elbocsátásával egy csomó tehertől szabadult meg a város, és így a ruhák zsinórszatat abból könnyen fedezhetik a polgarok.

Igy aztán Debreczen magyarófa valutát teremtet, amelynek talán még a rabok is örültek. Amint Meternich ezt megtudta rem módon dühbe gurult, azonban nem mert ellene semmit se tenni, mert újra megkezdődtek a nagy francia háborúk sőt a zsinóros ruhák viselését is megengedte.

Közgyűlés a kamarán.

Debreczen, augusztus 31.

Még ritkán volt oly népes közgyűlés a kamarán, mint a nyári szünet után tegnap tartott első közgyűlés, melyen Szabó Kalman elnököt, előadók voltak Szalay Gyula titkár és dr. Rácz Lajos fogalmazó.

A napirend elején az elnöki előterjesztések során jelentést tett az elnökség a kereskedelemügyi miniszteriumban beállott változásokról, Hieronymi bucsuleveléről és Vörös László beköszöntőjéről. Ugyazintén Szerényi Józsefnek államtitkárrá történt kinevezéséről.

A törvényhatóságok és a kamarák közötti gyakoribb és bensőbb érintkezésre, a kamarák és ipartelügyelők közti szorosabb kontaktusra, az ipartestületeknek a kamarák útján a keresk. miniszter umnál érintkezésére vonatkozó miniszteri rendeleteket a közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul.

A közhatóságok nyomtatvány szükségletei beszerzésének decentralizálását már rég kívánta a kamara; most ez teljesült.

A csődönkvüli kényszeraggyezés kérdésének törvényes rendezését a kamara sürzős szükségnek mondotta ki.

A kamara kerületében ez évben rendezett ipari vándortanfolyamokról szóló jelentés szerint tartott összesen 7 tanfolyam, ebből 3 szabó és 4 cipész ipari.

Ezek voltak:

Karczagi cipész	19	cipész iparossal
Szatmárnémeti-i cipész	14	" "
Nagykárolyi	19	" "
Jászberényi	18	" "
Törökszentmiklósi szabó	18	szabó "
Szatmárnémeti-i	10	" "
Karczagi	16	" "

A tanfolyamok, a miniszteri szakellenőrök szerint is igen eredményesek és hasznosak voltak.

Ezenkívül háziipari vándortanfolyamokat is rendezett a kamara. Ezek voltak a szolnoki, melyen a száma és sásfonást tanulta 28 tanítónő, kik azt iskoláikban fogják tovább tanítani; kőkenyési tanfolyamon 24 férfi tanító tanulta a kosárfonást; debreczeni műkedvelők (tanítónők, tanítónőképző növendékek stb.) részére rendezett 3 hónapig tartó számafőző tanfolyam, melynek 16 növendéke van. Mindhárom tanfolyam igen szép eredménnyel zart.

A cégelajstromokban nagyon sok oly cég szerepel, melyek vállalatai rég megszűntek, így e cégek holt teherként, a lajstromok használhatóságát nehezítik. A megszűnt vállalatok cégeinek töröltetését az egész kamara kerületére kiterjedőleg, nagy munkálat során fogja a kamara kieszközölni. Ezzel kapcsolatban a saját cégkimutatásait modern, törzkönyvi kataszter alakban rendezi.

A számvevő bizottság jelentését, mely szerint az illeték és pénztár ügyek teljesen rendben kezeltetnek, a közgyűlés helyeslőleg elfogadta.

Az ügymenetről beszámoló titkári jelentés után a kamara előterjesztéseire tett miniszteri intézkedések hirdettek ki. Így közkasznu újítást eszközölt ki a kamara az időségi távbeszélő állomások előfizetési és használati feltételeire. Több rendbeli jelentős gép és pénzalaku államségélyt eszközölt ki a kamara a kerületbeli vállalatok részére.

A közös bizottságnak az iskolai tandijmentességi ösztöndíjak adományozására vonatkozó és már lapunkban is közlött intézkedéseit a közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul.

Az 1906. évi költségvetést 79300 kor. bevétel és 76944 korona kiadással állapította meg a közgyűlés. Az illetékkules marad 3 és fél %. A titkárnak megszavazott személyi pótlék.

Megválasztotta a kamara a törvény-

hatóságok ipartanácsaiba küldendő képviselőit,

Egy Tiszaróffon létesítendő kender-készítő gyár és egy Nagyszőlősen létesítendő agyagipari gyár ügyében tárgyalt a közgyűlés és azokat kívánatosnak látja.

Nagyszámu ipari szakszerű és iparjogi, kereskedelmi jogi kérdésben adott még a kamara hatóságoknak véleményt; tájékoztatást magánosoknak.

Több vásáregedélyezési helypénzdíj-szabályzati, házaláseltitási, husármegálpítási ügyben adott véleményét a közgyűlés és tanfolyamok segélykérvényeit intézte el a közgyűlés, melyen a kamara helybeli tagjai és a vidéki kütagok és levelezőtárgok is nagy számmal velek részt.

Vármegyénk és vidéke.

Gyilkos gáz. Sarkadról megdöbbentő szerencsétlenség hírért jelenti tudósítónk, mely egy fiatal ember halálát kívánta. Széplaki Imre odaváló gazdának a fia, le szállott az udvaruton levő kutba, hogy kizsírta, mert a sok szennétől már nem volt használható a vize. Lezárt hatolt le a kut fenekére s pár perczig már dolgozott is, mikor hirtelen elszédült és fejével lefordult a kutba. A szerencsétlenséget észrevették, ijedten siettek segítségére a legénynek, de már csak halva húzták ki. A megejtett vizsgálat kiderítte, hogy a kutban kifejtődött mérges gázok ölték meg a szerencsétlen fiút.

Ököl párbaj. Dékari Károly nagy legény a falujában, rettegik őt, az ő köréhez tartozó kartaival. Tudja ő ezt és nem is titkolja, hanem ha jókedve támad elővezi a közelében tartózkodó legények egyikét s azt alaposan megöklözi. Igye ököl párbajt rendezett esütörtökön Kovács Sándorral is akit alaposan helyben is hagyott. Az öklözés utolsó aktusa a járásbírósg előtt fog le folyni.

Agyonhallgatott igazság.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola belső bajai.

Debreczen, augusztus 31.

Ugy látszik, hogy a csütörtöki és az ezt megelőző szerdai cikkekkel ugyancsak az elevenre tapintottunk a ref. felsőbb leányiskola igazgató tanácsának. Elbukik az igazság mögött és nem felel az ismételt nyílt kérdésre. Bámuljuk a tanári kar mély hallgatását is, nem tudjuk őket megérteni. Bizonyára a szokásos erős kéz működik s nyomja el a gondolat szabadság megnyilvánulását. Immár bizonyos, hogy a tudomásunkra jutott indokolatlan intézkedések pontról-pontra igazak. Bizonyos, hogy az igazgató nem magyar állampolgár, bizonyos, hogy idegen ajku, bizonyos, hogy a türethetetlen állapot az illetékes kar javítani nem akar. Nézzük csak hogyan állunk a svájci illetőségű igazgató tanári képesítésével. A református felsőbb leányiskola igazgatója tehát nem magyar állampolgár, ennek folytán Magyarországon tanári diplomát nem is szerezhette. Ha mégis van, vagy volna neki diplomája, azt csak Svájcban szerezhette: ez pedig Magyarországon notifikálható nem volt, mert csak magyar állampolgár diplomája notifikálható. Az igazgató ennél fogva nem magyar képesítéssel és az érvényben álló törvényes rendelkezésekkel ellentétben, eszerint törvényeink értelmében semmisenek tekintendő bizonyítványokkal van alkalmazásban. Minthogy pedig az igazgatótanács és az általa álló tanári kar saját ügyében nem tartotta érdemesnek a közvéleményt felvilágosítani; leközöljük tehát azokat a belső szervezeti bajokat is, amelyek immár nyilvánosságra jutottak. Lássuk csak ezeket:

Az ev. ref. felsőbb leányiskola bajai.

Egy tanári állás betöltése ráterelte a sajtó és a közönség figyelmét az ev. ref. felsőbb leányiskolára s most már egymástól tánnak kiennnek az iskolának a hiányai, a bajai, melyeket a beavatottak eddig is ösmertek, de amelyeket a jóindulat folyton takargatott.

Hogy a felsőbb leányiskolában baj van, hogy a vezetésben, még pedig nem annyira az igazgatóságban, mint a felügyelő hatóságban hiba van, azt eléggé bizonyítják a tanári karban legutóbb végbement személyi változások.

Az iskola a vakáció folyamán elveszítette egyik legfőbb erejét, Sáfrány Lajost, akin a növendékek szinte rajongással csüggték és aki alapos pedagógiai és filozófiai képzettségével nemcsak a felsőbb leányiskola tanárai közül, hanem az összes debreczeni tanárok sorában kiemelkedett. Ez a férfi elhagyta az intézetet, elhagyta Debreczen városát, holott ide kapcsoltak ifjúkori tanulmányai, tanári sikerei, családi viszonyai. Elment bizonyára azért, mert nem méltányolták eléggé, mert a vezetés nem igyekezett itt marasztalni, kedvezményekkel, esetleg az igazgatóság kúrtasba helyezéssel, amelyre az érdemekben megőzött Dóczy bácsi nyugalomba vonulása esetén talán ő lett volna a leghivatottabb.

Elment Nagyváradra, ahová mindjárt igazgatónak választották s mar el is foglalta tisztelet az ott megnyílt ev. ref. tanítóképző intézetben, amelyet — megvagyunk győződve — csakhamar magasra fog fejleszteni, úgy hogy a versenyt megfogja érezni a debreczeni ev. ref. felsőbb leányiskola s tanítóképző is.

Sáfrány Lajos eltávózása tehát baj, de még nagyobb baj, hogy helyét szabálytalanul és rosszul töltötték be. Az igazgatótanács Kiss Albert elnöklöte alatt ugyanis nem hirdetett pályázatot, hanem a pedagógiai tanácsokra egyszerűen áthelyezte Nagy Gyulát. Nagy Gyula régebb, igen derék tanár az intézetnek, aki mint vallástanáár a felsőbb leányiskola falain kívül is érdemeket szerzett, s aki a felsőbb leányiskola énekara vezetésével is jó nevet vívott ki magának. De hogy a derék hitoktatóból és az énekkar buzgó vezetőjéből válhatik e hirtelen jó pedagógiai tanár, az már kérdések kérdése. Rég elmúlt az az idő, amelyben nt. Kiss Albert ur nevelkedett és amelyben a teológia minderre képesített. Elmúlt az az idő, amikor a végzett teológus válogathatott, hogy mi legyen: pap, hitoktató, tanár, egyházi vagy világi tisztségviselő. Elmúlt az az idő, amikor a kollegium esküdt-diákjait oda lehetett állítani akár az akadémiára, mondjuk a zsidó és görög nyelv előadására, akár ugyanazokat a diákokat a gymnaziumba is meglehetett választani a matematika és fizika tanítására. Különösen a modern pedagógia oly nehéz és bonyodalmas tudomány, mely egész embert követel. Aki mai nap csak hozzá is akar szólni pedagógiai kérdésekhez, annak a legjártasabbnak kell lenni nemcsak a filozófiában, kivált a lélektanban, hanem ismernie kell az életant is. Aki pedig tacitani akarja a pedagógiát, annak előbb évekig kell tanulmányozni ezt a széleskörű mélyenjáró tudományt, mielőtt a katedrara a siker reményével felállhatna.

Bizonyosan jól tudják ezt az igazgatótanács tagjai is, hiszen közöttük van olyan pedagógiai tekintély is mint Dóczy Imre középiskolai felügyelő s ha még sem követék a helyes utat, akkor talán a vezetésben, az elnökség szellemében kell valami hibának lenni, amelyre ezennel felbivjuk nem csupán az édeklent nagyközségnek, hanem az ev. ref. felsőbb leányiskola felett álló hatóságnak, a tiszántúli ev. ref. egyházkerületnek is a figyelmét.

Egyházak és iskolák.

Egyházkerületi közgyűlés. Október 25-én tartja az ev. ref. egyházkerület rendes közgyűlését.

— **Beiratás a nőegyleti árvaház iskolájába.** A debreczeni jótékony nőegylet árvaházi iskolájában a beiratkozások szeptember 1. 2. és 3. napján lesznek. A hat osztályú leányiskolát mindazon szülők figyelmébe ajánljuk, akik a péterfia végén, messze laknak az iskolától.

Egyházmegyei közgyűlés. A református egyházmegye szeptember hónap elején a következő üléseket tartja: 4-én előértekezleti ülés, 5-én délelőtt a tanügyi bizottság ülésezik, délután pedig előértekezlet, 6-án maga a közgyűlés, 7-én pedig az egyházi bíróság ülése lesz.

A kézügyesítő tanfolyamon, melyen a jelen tanévben papir agyag- és famunka fog taníttatni, a beiratások szept. hó 1. 2. és 3. napján tartatnak délelőtt 9—12 óráig a Keresk. Tanintézet I. emeleti 29. sz. termében. Azon szülők, kik a múlt évi tanfolyamon készített munkák kiállítását megtekintették, bizonyára sietni fognak fiaikat beírtni, hogy helyszüke miatt ki ne maradjanak. Beiratkozhatnak a középiskolák alsó 4. osztályának növendékei. Tandíj havonként 1 korona, a készített munkákat a tanulók a tanév végevel visszakapják. Az órák szerda és szombat délutánokon tartatnak. Az igazgatóság.

A kegyesrendi róm. kath. főgimnáziumban a beiratások szept. 1. és 2. napján délelőtt 9—12 óra és délután 3—5 óra közt, és szept. 3. napján délelőtt 9—12 óra közt történnek, úgy, hogy a helybeli katolikus tanulók 1-én d. e. és d. u. és 2-án d. e. a helybeli más vallású és vidéki tanulók pedig 2-án d. u. és 3-án d. e. iratnak be.

Az érettségi írásbeli vizsgálatok szept. 6. és 7. én, a szóbeliek szept. 11. és 12-én tartatnak meg. Igazgatóság.

Az Abeless-féle polgári és elemi leányiskolában (Hatvan u. 23.) a jövő tanévre való beiratások délelőtt 10—12-ig délután 2—5-ig fogadtatnak el.

Szündei tanfolyam záróvizsgálata. Zalai Márk tanár tegnap reggel 9 órakor bemutatta növendékeinek haladását a német társalgásból. A szülők, akik gyönyörűséggel hallgatták végig gyermekeiknek folyékony beszédeit és megbámulták hibátlan írásait, megköszönve a pártatlan szorgalmat és a kiváló sikert, megígérték, hogy minden szüandőre beírják tanuló gyermekeiket. Immár nem szükséges, hogy szegény gyermekeinket idegen helyre küldjük. Megtanulhatnak németül beszélni Debreczenben is.

Színház.

Érdekességek a színház körül.

(Zilahy pótseasonja Aradon. — Öt énekesnő. — Az ember tragédiája. — Az első debreczeni előadás.)

Debreczen, augusztus 31.

A szellemes Zsüli, valóságos világi módjára bánik az aradiakkal. Az utolsó szezonba beleönti minden tudását, hogy kellemes emlékeket hagyjon a közönség között maga után. Ugy tesz mint a bohém gondolkodó ugentlemen, aki tudja, hogy szakítani kell kedvesével, ezért kárpótulásul egy rövid utószezonban szenvedélyes szerelmével veszi körül.

Mindjárt az első hét játékröndjén egy igen csomó kedves operettel találkozott az aradiak. Ezek: Ripp van Winkle, Katalin, Boszorkány, ez a nagyhatású Sardou darab J. Csáder Irén kitűnő alakításával a czimszerepben. Almásy Lola lép fel Erény utjában, Egyenlőség kerül színre Ternyei Lajossal. Nagypó énekes vigjáték és az Aszfalt-betyár-ban a czimszerepet Deési Alfréd adja.

Az új igazgató minden tekintetben kedvezni óhajt a debreczeni közönségnek — társulata akként van szervezve, hogy az operákat is tökéletesen fogjuk élvezni — műsorára fel vannak véve Faust, Lohengrin, Roland mester, Hunyadi László, Szevillai borbély, Troubadour, Bajazzo. Az operettek között van újdonság, melyeket még nálunk nem adtak elő — az előjelekből láthatjuk, hogy Zilahy és derék művészcsoportja az első helyen áll. Ugy erőre, mint művészetre és műsorra nézve.

Most lesz az első eset Debreczenben, hogy az igazgató 5 elsőrendű énekesnőt tartson. Zilahy ilyen formán sohasem jöhet zavarba, 5 elsőrendű iskolázott hangú énekesnővel vonul be hozzánk, kiket mind jóhírnév előz meg, lesz alkalmunk gyönyörködni hangok és ének tudásokban.

A híres Eszterházy-féle ruha és díszletárát tudvalevőleg Zilahy vette meg és ezzel a 100 ezer forint értékű kiállítású ruha és díszlettel mutatja be Zilahy nálunk az *Ember tragédiáját*. A kiállítás maga is látványosság számba megy, hozzá Madách remek költsége előre is biztosítja a legfényesebb erkölcsi és anyagi eredményt.

Zilahy első bemutató előadásként „János vitéz”-t fogja adni.

A czimszerepet Zilahyné fogja játszani, aki bámulatos szép technikával játsza ezt a költői szerepet, amit igazol az is, hogy Fedák Zsazsa Zilahyné után Aradon egyáltalában nem tetszett. Foti Frida Iluskát fogja játszani. Ez a művész a vidék legjobb naivája.

A francia királyné Pozsonyi Lenke fogja játszani, akit Aradon a közönség szeretetének sok jelével halmozott el. Bagót Árkossy Vilmos adja, akinek ez a legjobb szerepeinek egyike.

Debreczen közönsége régen várta egy színészeket mint most. Hiszük, hogy a hozzájuk fűzött várakozásnak mindenben megfognak felelni.

Színház átalakítása. A színházi szezon megnyitása előtt a bizottság kisebb átalakításokat és javításokat eszközölt. Így új ruha fogásokat készíttetnek és újra befestik a színház kerítését. Erre a célra 500 koronát kértek a tanácstól.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.
Szerkesztőségi ó.: d. e. 8—12 d. u. 2 ó. éjjeli 2 ó.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-utca 47 szám.

— **Mindenki** ki lapunkra szeptember 1-étől kezdve előfizet, ingyen kapja a December hó elején megjelenő Debreczeni Független Ujság 320 oldalra terjedő Nagy Képes Naptárát.

Darvas Testvérek ! Látványosság !
női felöltő áruhaza
megnyilik szeptember 1-én **Teljesen friss ujdonságok.**

Darvas Testvérek
női felöltő áruhaza.
Főter. Fehérlő szálloda épület.
Kistemplommal szemben.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól, sőt kívánatra 14 napig mutatóvány számot ingyen is küldünk. Előfizetési ár helyben egy óra 1 korona.

— **Kelemen Samu Debreczenben.** Szatmár város országgyűlési képviselője ma Debreczenben járt, ahol lapunk munkatársa előtt érdekes nyilatkozatot tett az aktuális politikai helyzetről. Első sorban megemlítette hogy véleménye szerint a szocialisták szeptember 15-én a Ház megnyitása napján békés tüntetéssel is megfognak elégedni. De ha bármiképpen is erőszakoskodnának, sőt ha a képviselőket megtámadnák, vagy a parlament épületét megrongálnák, még ha erről előre biztos tudomása is lenne a koalíciónak ő még akkor sem helyeselné azt a felmerült tervet, hogy minden kerületből néhány száz választót felvigyének az ellenzékiek Budapestre, mert polgárvért ontani semmiesetre sem szabad. Az általános választói jognak, azzal a megszorítással hiva, hogy a 24 éves honpolgár magyarul beszélni és írni tudjon. Nagy taktikai hibának tartja, hogy Lányi Bertalant megengedte a koalíció képviselőnek választatni, ha az első perczen a nemzetiségi jelölést támogatják, úgy Lányi biztosan megbukik, a nemzet ezt semmiesetre sem vette volna rossz néven. Véleménye szerint ezzel az ügyvezetők elhitették Béccsel hogy Magyarország régi módon is lehet választani. A helyzet most ismétlődik Krisztfólyval, akit nem szabad mandátumhoz juttatni. A képviselő a d. u. 4 óra után induló gyorsvonattal Budapestre utazott.

— **Uj máv. üzletvezető érkezése.** Ularik Béla a Szegedről hozzánk ki nevezett M. Á. V. üzletvezető pénteken érkezik meg Debreczenbe.

— **A főorvos szabadsága.** Dr. Sár váry Gyula városi tisztifőorvos 15 napi szabadságra megy. Helyettese dr. Balkányi Ede.

— **Készül az építési szabályrendelet.** Debreczen város érdekelt iparosainak régi idő óta óhajtott kívánsága már az építési viszonyok, munkák felvállalás, ács és kőművesek üzletkörének meghatározása, rendezése. A városi tanács ezen segitendő a mérnöki hivatal megbizta egy ilyen szabályzat kidolgozásával. Aczél Géza főmérnök serényen dolgozik a szabályzaton. Érdekes adalékokat tartalmaz a szabályzat részére dr. Boldizsár Kálmán helyettes főkapitánynak az ács és kőművesek hatásköri vizsgálata dolgában kidolgozott terjedelmesebb véleményes jelentése is, melyről már csütörtöki számunkban megemlékeztünk, s melyet dr. Boldizsár a tanácshoz már be is terjesztett.

— **Szabadságról.** Végh Gyula főkapitány megérkezett szabadságról, ugyancsak Udvarhelyi Géza város gazda tb. tanácsnok ma érkezett vissza szabadságáról és mindketten átvették hivatalaik vezetését.

— **Az állatorvosi kongresszus résztvevői nálunk.** Ujra vendégei lesznek Debreczennek. A nemzetközi állatorvos kongresszus tagjai szeptember hó 9-én Budapestről eljönnek hozzánk is. Itt a város vendégei lesznek, majd 10-én kimennek a Hortobágyra, ahol

megtekintik a város méntelepét és gulyáit. Ezenkívül az állatkórházat és egyéb gazdasági intézményeket fogják tanulmányozni. A vendégek érdekességét növeli, hogy a kongresszuson résztvevő állatorvosok között német, cseh, angol, francia, spanyol, orosz, sőt japán és kínai állampolgár is van.

— **Harminczéves találkozó.** Azok akik nzelőtt harminsz évvel érettségiztek a debreczeni ref. kollegiumban, az idén szeptember 5-én újra találkoznak. Annak idején 67-en végeztek, akik közül 14-en halak meg. A tanáraik közül pedig négyen költöztek el az éők sorából.

— **Ujabb 500 korona ásatásokra.** A könyvtárak és muzeumok országos felügyelősége Budapestten a Hortobágyi ásatásokra újabb 500 koronát bocsájtotta a városi tanács rendelkezésére.

— **A városi muzeum ad hoc bizottsága szombaton délelőtt ülésezni fog.**

— **Békéltető bizottság ülése.** Az ipartestületi békéltető bizottság szeptember 5-én, délután 3 órakor ülést tart.

— **Az egészségtelen Debreczen.** Debreczenben napról-napra nagyobb és nagyobb megbetegedések fordulnak elő. Tegnap ismét 2 vörheny és 2 tifusz megbetegedést jelentettek be.

— **Hortobágyi homok.** A hortobágyi Berettyó víz szabályozási vállalat a tanácstól engedélyt kért, hogy ingyen husz kecsi homokot vitethessen a hortobágyi pusztáról.

— **Az ipartestület előljárásági ülése** szeptember hó 3-án délután 5 óra kor lesz.

— **Tolnai máv. üzletvezető bucsuzása.** Tolnai Kornél máv. debreczeni üzletvezetőségének feje, akit a szegedi üzletvezetővé neveztek ki, csütörtökön délelőtt vett bucsút tisztviselőitől. A hivatalnokok a debreczeni állomás másodosztályu várótermébe gyűltek össze, amelyet erre az alkalomra szépen feldíszítettek. Az üzletvezetőség vonalán fekvő minden nagyobb állomás képviseltette magát. Amint a köztisztületben és kartársai szeretetében álló üzletvezető a terembe lépett, hatalmas éljenzés fogadta, a melynek lecsillapultával Bacsinszky Vladimir dr. h. üzletvezető, főfelügyelő a következő beszédben bucsuztatta el a népszerű üzletvezetőt:

Nagyságos Üzletvezető Ur! Kedves Barátom! Feleslegesnek tartom ezen alkalommal méltatni azokat az érdemeket, amelyeket közel négy évi hivatalfői működésed alatt szereztél. Ennek legszebb és legfényesebb bizonyítéka az, hogy a felséges ur bizalma a főváros egyik üzletvezetőségének élére állított. Ha büszkek is vagyunk erre a kitüntetésedre, mégis mélyseges szomorúsággal vesszük tudomásul, hogy meg kell válnunk tőled. A válás nagyon nehéz és fájdalmas, mert te nemcsak főnökünk, hanem jóakarónk és barátunk is voltál. Jogos és méltányos érdekeinknek szószólóját, előmozdítóját tisztelhetük benned Kiválóan értettel az emberekkel való bánásmódhoz, amelylyel összehangzásba tudtad hozni a szolgálatot az

udvariasság
paragrafus
zeted, a t
miatt nem
szébbé em
ded, hogy
örök becs
Vedd hálá
és igazság
fenn szám
jövőre is a
sérnek el u
A beszédet
vette, amel
meghatva
volt hivata
modern fi
gából kikap
nap lett vo
beri nap,
Önök közö
alatt — ug
mélyes szü
vében és e
hogy ezt a
Önök iránt
jövőre is.
ságukban.
tartó éljen
den hivatal
d. u. 4 óra

— **I**
tának. A
felügyelős
palota ép
korona se
nak. Mos
nyos inté
a segélyt
dődőleg
ben meg
Ezzel sze
vek gyors

— **L**
honvéd bu
üött ki.

— **E**
tük a köve
tét megtör
jó férjnek,
vőnek, ald
Rajczy Vi
folyó hó 3
nek 60 ik
ben, hossz
ségek felvé
tát. Kedve
hó 1-én de
katb. egyh
uteza 13-ik
utcai ten
Bánatos n
lona és g
tem. int. r

— **Z**
megirtuk,
egy nagy
bágyi ása
közölg m
munkatárs
sorokat ka
Meglepőv
számából,
terjedő h
hortobágyi
a munka
piacon n
nak és t
munkásá
hogy ezt
szállítam
ezuttal má
ivre terjed
foglatam

udvariassággal, a vasuti szabályzat rideg paragrafusaiba életet öntött a te igazságérzeted, a te előzékenységed. Az idő rövidsége miatt nem volt alkalmunk fűnyesebbé és szebbé emelni bucsuzásunkat. De megengeded, hogy emlékalbumunkat tiszteletünk és örök becsülésünk jeléül utánad küldjük. Vedd hálás köszönetünket bölcs, jószágos és igazságos kormányzásodért, — s tarts fenn számunkra egy parányi piczi helyet jövőre is a szivedben. Jó kívánataink kísérek el új állomáshelyedre. Isten áldjon! A beszédet szünni nem akaró éljenzés követte, amely után Tolnai Kornél mélyen meghatva a következő szép beszédet intézte volt hivatalnokaihoz: Tisztelt Uraim! A modern filozófia az emberi gondolkodás anyagából kikapcsolja az időt. Mintha csak tegnap lett volna az a havas, ködös novemberi nap, amikor először jelentem meg Önök között. Négy évi együttműködésünk alatt — úgy hiszem — hogy csekély, személyes szimpáthiát szereztem az urak szívében és ezért most arra kérem Önöket, hogy ezt a szimpáthiát — amely bennem Önök iránt örökké élni fog — örizzék meg jövőre is. Továbbra is tartzanak meg barátágukban. Isten Önökkel! Szavait hűszóvan tartó éljenzései fogdák, amely után minden hivatalnokától szívélyes bucsut vett. A d. u. 4 órai gyorsvonattal Budapestre utazott.

— **100.000 korona a kulturpalotának.** A múzeumok és könyvtárak főfelügyelősége akkor amidőn a kulturpalota építési terve felmerült 100.000 korona segélyt szavazott meg a városnak. Most arról értesíti ez a tudományos intézmény a városi tanácsot, hogy a segélyt 1906. év január 1-étől kezdődőleg évi 10.000 koronás részletekben meg fogja a városnak küldeni. Ezzel szemben a főfelügyelőség a tervek gyors elkészítését kívánja.

— **Lépfene a huszároknál.** A 3-ik honvéd huszárezred lovai között lépfene ütött ki.

— **Elhunyt m. v. főellenőr.** Vetjük a következő gyászjelentést: Fajda Ottó megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, édes apának, szerető testvérnek, vőnek, áldott emlékü rokonnak, néhai id. Rajczy Vilmos m. v. vasúti főellenőrnek, folyó hó 30-án éjjeli fél 12 órakor, életének 60 ik, boldog házasságának 32 ik évében, hosszas szenvedés és a hadiok szent-sége felvétele után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hűlt tetemei szept. hó 1-én délután 5 órakor fogna a róm. kath. egyház szertartása szerint Csokonai-utca 13-ik számú házuktól a Szent Anna-utcai temetőbe örök nyugalomra tételni. Bánatos neje öz. Rajczy Vilmosné Wagner Iona és gyermekei. A temetést Daakó M. tem. int. rendezi.

— **Zoltay Lajos könyve.** Tegnap megírtuk, hogy Zoltai Lajos h. levéltáros egy nagyobb szabású munkát írt a hortobágyi ásatásokról. Ezen híreinkre vonatkozólag ma Zoltai Lajostól lapunk kedves munkatársától a következő felvilágosító sorokat kaptuk: Tekintete Szerkesztőség! Meglepődve olvasom b. lapjuk ma reggeli számából, hogy én hatvan nyomtatott ivre terjedő hatalmas munkát fejeztem be a hortobágyi régészeti ásatásokról s hogy ez a munka néhány hét múlva fog a könyvpiacra megjelenni. Tartozom az igazságnak és tartozom az én csekély írói munkásságom iránt érdeklődőknek avval, hogy ezt a hír a maga valódi értékére szállítsam le. Nevezetesen én nem csináltam ezáltal más munkát, min hogy néhány írott ivre terjedő lehetőleg szakszerű jelentésben foglaltam össze a városi tanács megbízásá-

ból a debreczeni határban az idén végzett több rendbeli régészeti ásatások eredményét és e jelentést, amelyet a tanács a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségéhez fog felterjeszteni, mintegy beszámoló a kapott állami segély felhasználásáról, egy csomó ábrával és helyszínrajzzal, csakugyan 200 számig menővel, kísértem. A jelentésnek kiadatásáról, főként könyvtáruji uton való terjesztéséről szó sincs. Zoltai Lajos.

— **Szávay Gyula üdvözlése.** A kereskedelmi és iparkamara mai közgyűlésén résztvett helybeli és vidéki kamarai tagok, a közgyűlés után csoportosulva tisztelegtek Szávay Gyula kamarai titkárnál, hogy mielőtt szabadságra megy üdvözljék. A kamara titkára holnap indul el és a külföld több államában az iparügyi kérdéseket fogja tanulmányozni.

— **Meghaltak.** Rajczy Vilmos róm. kath. 60 éves, Ignác József ev. ref. 50 éves, Sipos Eszter ev. ref. 5 éves.

— **A munkás deleget** tagjait kérjük, hogy fontos megbeszélni valók elintézése és főbbőbe tartása céljából a ma esti gyakorló órában pontosan és teljes számban szíveskedjenek megjelenni. Az előadás.

— **Szatmármegyei siketnémák.** Szatmármegye törvényhatósága a debreczeni siketnémák intézeténél 250 korona adományt szavazott meg. Adományozni minden körülmények között nemes tett, ennek dacára sem hallgathatjuk el, hogy rendkívüli kicsiny, sőt nevetségesen koldus jótékonyságot mivel a szomszédos vármegye különösen akkor, amidőn Szatmár városa 5000 koronát szavaz meg ugyan erre a humanus célra, amelyre ő csak 250 koronát ad.

— **Halózás.** Mély fájdalommal tudatjuk felejthetetlen jó anyákn, anyósnak, nagyanyákn, testvérünk és rokonunk öz. Kallner Dávidné szül. Hartstein Reginának élete 71 ik évében folyó évi augusztus hó 31-én, reggel fél 9 órakor hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytit. A boldogult hűlt tetemei folyó évi szeptember 1-én délután fél 3 órakor fognak Posta kert 14. számú nyári lakásunktól az izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. A gyászoló család.

— **A lüttichi könyvtári kongresszus és a Csokonai-kör.** Különös veletlen hozta össze ezt a két fogalmat. Lüttichben, Belgium egyik nagyvárosában most könyvtári és muzeumi kongresszus folyik s a kongresszus tagjai nem győznek eleget panaszkodni, hogy évenként hány irodalmi és művészeti ritkaság, hány kézírati unikum pusztul el, lesz kivált a tüzvész áldozatává. Erre egy amerikai tudós, Ch. Gagley feláll és egy Kolunbus tojásszerű indítványt tesz: le kell másolni a ritkaságokat, az unikumokat, hiszen ma már a másolást fényképező és egyéb eszközök segítségével a tökéletesre lehet vinni. A kongresszus lelkesedéssel fogadta az indítványt, annál is inkább, mert az az amerikai ur nagyobb összeget is felajánlott a ritka példányok sokszorosítására. Amivel ez a Gagley nevű amerikai ur, mint szerencsés ötlettel megiepte a kongresszust, azt a debreczeni Csokonai-kör már meg is valósította. A százados Csokonai emlékünnepe alkalmából némely Csokonai ereklyéhez nem jutott mások, hát lemásoltatta. A Csokonai-kiállítás csodás hű másolatok voltak láthatók Csokonai legfontosabb kézíratairól, így a M. T. Akadémiában és V. Múzeumban

örzött leveleiről. A Csokonai körnek ezt az indítványt dr. Kardos Samu és Komlóssy Arthur tették, akik eszerint megelőzték e gondlattal a lüttichi kongresszusnak most nagyban dicsőített tudósait.

— **Tűz.** Hatvani István ispotály laposi birtokosnak juhkarámja csütörtök este ismeretlen okból meggyuladt Mire a tűzoltóság kivonult, a karám teljesen elhamvadt. A tűz továbbterjedését pedig a tulajdonos meggátolta.

— **Zivuska Ferencz** énektanárnő tudatja a t. közönséggel, hogy magán ének tanórára a beiratkozásokat szeptember hó 4-étől déli 11-1 óra között eszközli a Szent-Anna utcai 6. számú házában. A beiratkozások mielőbbi eszközzése ajánlatos, tekintettel a kevés számú szabad órákra.

x **Használja** a híres **Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu** gyógyszerár.

TÁVIRATOK.

Rigó Lajos bihari követ.

Nagyvárad, augusztus 31. A bihari kerületben elkeseredett választás volt ma. Rigó Ferencz és Szokoly Tamás állottak szemben egymással. Hetek óta óriási izgatást vitt véghez mindkét párt. Azonban egymás szavazatát elhódítani nem bírták. Ugy látszik, hogy Rigó Lajos örökölte bátyja szavazóit is. Délben Rigó Lajosnak 332, Szokolynak 160 szavazata volt. — Délután valamelyik párt tulzó kortesei a telefon drótokat elvágták és így az összeköttetés megszűnt. A késő éjjeli órákban Nagyváradon át jelentik, hogy Rigó Lajost 178 szótöbbséggel Szokoly Tamás ellen képviselőnek megválasztották. Rendzavarás nem történt.

Felhívás az önkéntes adófizetésre.

Budapest, augusztus 31. Pest-megye 65 ös bizottsága rendkívül érdekes határozatot hozott. Felhívta a lakoságot, hogy adótartozását a városi és községi adóhivataloknál fizesse be, hogy abból a felfüggesztendő megyei és városi hivatalnokok a fizetésüket megkaphassák.

Az önkéntes adófizetők neveit kifelengérezik.

Kecskemét, augusztus 31. A város törvényhatósága szerdai ülésén elhatározta, hogy mindazok neveit akik az állami adóhivatalnál adójukat lefizetik, falragaszok útján nyilvánosságra hozza, hogy az egész város lássa, kik a nemzeti ügy ellenségei.

Mi a dicsőség Fejérváry szerint?

Budapest, aug. 31. Mostanában a lenézett „czibil kutya“ is valaki a tábornaszernagy előtt, különösen az újságírók előtt van nyitva a miniszterelnökség ajtaja. Így ma is több újságíró fogadott, akiknek kijelentette, hogy azon polgárok, akiknek neveit a kecskeméti közgyűlés kifüggesztett, azok büszkék lehetnek arra, hogy honpolgári költségeiket teljesítették.

Széli Kálmán a királynál.

Budapest, augusztus 20. A tözs-
dén ma délután az a hír terjedt el,
hogy a király táviratilag kihallgatásra
magához rendelte Széli Kálmánt. Ez
a hír még megerősítésre szorul.

Mandzsuria a japánoké.

Newyork, augusztus 31. Állítólag
a japánok a hadikárpótlásnál sokkal
érdekesebb engedményt kaptak. A lapok
azt állítják, hogy Kina Mandzsuria ki-
űritését nem fogja Japántól követelni,
sőt átengedi a hankai katonai va-
sutat is.

Közgazdaság.**Terménytőzsde.**

Schvarcz E. Debreczeni bizományos távirati je lentése
Budapest, 1905. augusztus 31.

Készáru 5 fillérrel drágább, határidők tartottak.	
1905. októberi buza	15.84.—86
1906. áprilisi buza	16.48.—50
októberi roza	12.92.—94
1905. áprilisi roza	13.56.—58
októberi zab	12.06.—08
1905. áprilisi zab	12.66.—68
1906. májusi tengeri	13.36.—38
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	—

Ejjeli hírek.

— **Ney Dávid meghalt.** A magyar
művészvilágot rendkívüli, mondhatni pótol-
hatatlan veszteség érte. A magyar dalművészet
egyik legelső művelője, a világszerte híres
hangu és nagytudású énekművész, Ney Dávid
a magyar királyi operaház tagja váratlanul
elhunyt. Ney Dávidnak a halála nemcsak
ittthon, hanem a külföldön is mély részvétet
fog kelteni. Csodálatos csengésű hatalmas
basszus hangjának meghallgatására és a pá-
ratlan énekművészetében való gyönyörkő-
désben külföldről is sokan látogattak el a
budapesti operába. Alig is van nevezetesebb
külföldi operaház, melynek igazgatósága el-
hódítani nem akarta volna tőlünk ezt a ki-
váló művészt, aki azonban mellőzte a fénye-
sebbnél fényesebb ajánlatokat és haláláig
megmaradt magyar művésznek. A művész
ezelőtt hat héttel Reichenkallba utazott fele-
ségéért, majd Ischlbe tért vissza. Tegnap
délelőtt ellátogatott az operaházba, a hol
kedélyesen elbeszelgetett művésztársával.
Egyszerre azonban hirtelen rosszul lett s
ájultan esett össze. Irsai Arthur tanár, az
operaház orvosa hamarosan magához térítette
a művészt, aki saját lábán ment Andrássy
ut 43. szám alatti lakására. Délután ismét
mellszurásról panaszkodott, a mire lefeküdt.
Ágyához elhívták Irsai. Kirschler tanárokat
s dr. Farkas Dániel háziorvost, a kik szen-
vedése csillapítására három injekciót adtak.
A művész erre jobban lett, s nyugodt álom-
ban töltötte az éjjelt. Ma reggel 6 óra után
fekete kávéért, a melyet elfogyasztva így
szólt:

— Ejnye de jól esett! Alig hogy ezt
kimondta, hátrahanyatlott s pár pillanat alatt
kiszenvedett.

— **Elfogott betörő.** Ma hajnalán
Fril Alajos mészáros és vendéglős Dohány
utca 82. számú lakásán arra ébredt, hogy
valaki jár a szobájában és a Wertheim
szekrény körül motoszbal. Az ismeretlen
átment a másik szobába, ahol a szekrény

ket kezdte feszegetni Fril utána sietett,
amire az éjszakai látogató az ablakon ke-
resztül kiugrott. Szerencsére ebben a pilla-
natban arra járt egy rendőr, aki a mene-
külőt elfogta. A tolvaj a Wertheim szekrény
ből ellopott 4000 korona készpénzt, amelyet
menekülés közben eldobott. Mindössze
csak 13 db 20 koronást és 22 darab tíz
koronást találtak meg. A betörőről meg-
állapították, hogy Molnár József a nove és
40 éves molnár.

REGÉNY-CSARNOK.**A hetes számú zárka.**

3. Bűnügyi regény.

II.

Hogyan történt?

Huszonnégy órája vagyok itt Mazasban.
Minden pillanatban várom, hogy a vizsgáló-
bíró elé vezessenek. Minő eredménye lesz?
Nem tudom. Ha Clotild meghalt, elvesztem.
Mint említettem, kettős zárkában va-
gyok. Felesleges óvatosság. Amíg csak némi
reményem van, hogy ártatlanságomat kimu-
tathassam és amíg hihetem, hogy Clotild
még életben van, addig az öngyilkosság gon-
dolata is távol van tőlem.
Pár napja azon gondolkodom, mikép
vélekedik felőlem a nagyvilág? és milyen
benyomást tett elfogatásom. Mit nem adnék
most egy hírlapért, melyet máskor semmibe
sem vettem volna.

Végre hívnak. A kulcs nyikorog a zár-
ban; visznek a vizsgálóbíró elé.
Milyen kihallgatás! Egész lényem iz-
gatott a felindulástól; úgy látszik megrög-
zött gonosztevőnek tekintenek. Ezek előtt
ugy vagyok lerajzolva, mint a legbátrabb,
legfélelmeesebb gyilkosok egyike. Iszonyu
helyzet! Hogyan fogok belőle kieviczkélni?
A vizsgálóbíró szobája az omeláten
van. Alacsony, kővér, kisaó vörös ember.
Chataignaire a neve.

Elsősorban ugyanazokat a kérdéseket
intézte hozzám, mint az ügyész; majd így
folytatta:

- A bűntett megtörténte előtt is is-
merte már Clotild kisasszonyt?
- Már két évvel azelőtt.
- Szerették egymást?
- Igen.
- Legalább úgy mondják.
- Ez igaz is.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. M. L. A felmerült nézeteltérést ószin-
tén sajnáljuk, de a közügyek érdekében még a
laphoz való igen becses szorosabb viszonyt is sajná-
lással kénytelenek vagyunk feláldozni.

Iskolás fiúk és lányok

részére ajánlunk

Fehérneműeket

Paplanok

Matrácok

Flanell takarók

Zsebkendők, Nyakkendők

óriási választékban

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Legjobb bajszsodró a híres
DEBRECZENI

„GZIVIS“ bajszpedró

mely nem lép, de jól összetartja és nőtteli
a bajszot!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“ hoz DEBRECZENBEN.

30 év óta áll fenn!

Alapítva 1875 ben.

30 év óta áll fenn!

KATZ HERMANN Férfi-, fiu- és gyermek-ruha
áruháza.

Készen és mérték szerint.

DEBRECZEN, Piacz-utca 43. szám. (Dréher sörcsarnok mellett.)

A most bekövetkező őszi és téli idényre, valóban meglepő nyuj-
tok, legújabb divatu, saját készítményű férfi öltönyökben, úgy mérték
szerint, mint készen.

Gyermek és fiu öltönyök rendkívül gazdag választékban, bámu-
latos olcsó árban!

Az uri gyermekvilág részére egy mérték utáni osztályt rendeztem
be és a megrendeléseket meglepő olcsón teljesítem.

**A 30 éves fennállás a legékeesebb bizonyíték ezen nagy és leg-
jobb hírnevű férfiruha cég soliditásának és versenyképességének.**

Az eddig tanúsított b. bizalmat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

KATZ HERMANN.

Üveges munkák

és képervezések a leg-
olcsóbban elvállaltatnak

Nagy József

üvegesnél

Bethlen-utca 23. szám.

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét

Mélyen leszállított áron
árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr. ért kaphatók. Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajtából

tetemesen leszállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart.

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen.

Végkiárusítás

üzletfelosztás miatt.

Férfi-, fiu- és gyermek ruhák

minden elfogadható árban

végkiárusítottatnak

Grünfeld Adolf

üzletében

Debreczen, Kistemplom mellett.

Mesés olcsó árak.

Félingyven.

Szülők és tanulók figyelmébe!

Új és ódon

Tankönyvek

az összes iskolák részére a legújabb kiadásban, valamint

írószer, iskolai táskák

könyvszijjak és rajzeszközök

feltűnő olcsó árban

kaphatók

Hegedüs és Sándor

előbb László Albert és Társa

könyv- és papír áruházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 11. sz.

Szőlővessző!

A világhírű

„Delaware“

adja a legjobb bort!

**A phyloxerának ellent áll!!!
Oltani, permetezni nem kell!!!**

A szőlészet kincse.

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok

méréselt áron kaphatók!

**|| Nagymennyiségű sima és gyö-
keres Delaware vessző eladás ||**

Czím:

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: **Alsó-Segesd.**

Központi iroda: **Felső Segesd, Somogy m.**

Kezdődő iskolai évre

Fiúk részére fehér és színes ing, kézellő, gallér, lábravaló.

Leányok részére Reform, empir és diszkötények, alsó szoknyák minden színbe, ingek, hálókötös és bugyogók nyári és télibe. Ágyterítők 1.0 krtól, Paplanok 190 krtól. Kész lepedők. Kendő félek minden minőségben és nagyságban

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza-palota.

Nem végeladás!!!

legújabb divat szerint készült jó

férfi, fiu és gyermekruhák

utólérhetetlen olcsó árban vásárolhatók

Frank Bezső

Debreczen legnagyobb ruhaáruházában, a „Bika“ szálloda mellett.

Ezen óriási vállalat készletei túlnyomó részét itthon készített és rendkívül nagy forgalma által a t. vevőközönségnek a legelőnyösebb vételt nyújtja.

A nagy készletből néhány cikk felemlítendő:

Őszi férfi öltönyök:

Jó chawiot öltöny	14 K.
Erős viselő öltöny	20 „
Egáns kamgarn	24-26 „
Legújabb angol chawiotból és feljebb	28-30 „

Átmenei felöltők férfiak részére:

Divatos chawiot	18, 20, 22 K.
és feljebb.	

Gyermek öltönyök:

(3-tól 12 évesek részére)

Tartós lodenből	5 K. 50
Kitűnő chawiotból	6 „
Zsolnai lodenből	9-10 „
Gyönyörű ujdonság és feljebb.	11-12 „

Téli felöltők gyermekek részére:

9, 10, 12 K.

és feljebb.

Fiu öltönyök:

(13-18 éves növendék részére)

Jó chawiot öltöny	8 K.
Tartós iskola öltöny	10-11 „
Legújabb kamgarn	12-14 „
Különlegességek angol chawiotból és feljebb.	18-20 „

Növendék téli felöltők:

14, 16, 20 K.

és feljebb.

Óriási szövetraktár mérték utáni megrendelésekre.

Fabrique de Montres huit jours.

Kettős fedelű ezüst-

**fiu-iskola-
órák órák**

14 koronától.

Kaphatók

Horváth óraművesnél

Debreczen, Hatvan utca 2. szám.

A közeledő őszi idényre

ajánlom dus raktáromat, saját készítményű

női és férfi esernyőket

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Továbbá az iskolai idényre

gyermek esernyőket

80 krért és feljebb

férfi és női ernyő

1 frtért és feljebb.

Javitások és áthuzások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

MERKLER, SOMA ernyőgyára

DEBRECZEN, Piacz utca 50.

Iskola könyv

bekötések erős **czérna**
füzéssel jutányos árért

Antalfynál

készülnek

Piacz u 31. a városházzal szemben.

